

НАРЕДБА № 26 ОТ 14 ЮНИ 2010 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "РАБОТНИК В КЕРАМИЧНОТО ПРОИЗВОДСТВО"

В сила от 24.08.2010 г.

Издадена от Министерството на образованието, младежта и науката

Обн. ДВ. бр.66 от 24 Август 2010г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 524080 "Работник в керамичното производство" от област на образование "Техника" и професионално направление 524 "Химични продукти и технологии" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 524080 "Работник в керамичното производство" съгласно приложението определя изискванията за придобиването на първа степен на професионална квалификация за специалността 5240801 "Керамично производство".

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за обучението по специалността по чл. 2.

Раздел II. Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 524080 "Работник в керамичното производство".

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията "Работник в керамичното производство" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към

материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Работник в керамичното производство"

Професионално направление:		
524	Химични продукти и технологии	
Наименование на професията:		
524080	Работник в керамичното производство	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
5240801	Керамично производство	Първа

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години.

За придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията "Работник в керамичното производство" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД 09-413 от 12.05.2003 г.; изм. и доп. със Заповед № РД 09-04 от 08.01.2004 г., Заповед № РД 09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД 09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД 09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД 09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД 09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД 09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД 09-298 от 19.02.2009 г. и Заповед № РД 09-1803 от 29.10.2009 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен шести клас.

За придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията "Работник в керамичното производство" входящото минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години, е начален етап на основното образование или успешно завършен курс за оgramотяване по реда на Закона за насърчаване на заетостта.

1.2. Изисквания за входящото квалификационно равнище или професионален опит.

За обучение по професията "Работник в керамичното производство" с придобиване на първа степен на професионална квалификация не се изисква кандидатите да притежават предишна професионална квалификация или професионален опит.

За обучение по професията "Работник в керамичното производство" с придобиване на първа степен на професионална квалификация на лица с професионален опит по тази професия може да се организира надграждащо обучение. Съдържанието на обучението се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.).

Работникът в керамичното производство може да участва в изработването на разнообразни продукти: съдове за хранене; оборудване за бани и кухни, басейни, подови и стенни плочки; тръби, тухли, керемиди и други строителни материали за облицовки на сгради, огнеупорни материали за преработване на стомана и стъкло; скулптурни орнаменти, ръчно направени керамични изделия, компоненти, използвани в предаването на електроенергия, и др. Работникът трябва да бъде наблюдателен, точен и прецизен при изпълнение на трудовата си дейност, отговорен за качеството на своята работа, да създава и поддържа добри взаимоотношения с колеги и с ръководния персонал на фирмата.

Едно от изискванията за неговата успешна работа е да знае как да реагира в критична ситуация с цел своевременно отстраняване на възникнал проблем и свеждане до минимум на загубите и опасностите от тази ситуация.

Работникът в керамичното производство изпълнява и дейности, свързани с транспорт и съхранение на суровините, с тяхната подготовка и включване в технологичния процес, почистване на инструментите и съоръженията, извеждане на крайния продукт от технологичния процес, опаковане и подготовка за транспорт. При изпълнение на тези задължения той трябва да поема отговорност за своята работа, да спазва специфичните изисквания за технологична последователност на дейностите, да спазва изискванията за безопасни условия на труд.

Реалните производствени условия изискват работникът да може да заема няколко работни места в керамичното производство, да може да се адаптира при промяна на технологичните процеси и въвеждане на нова техника. Това налага той да има готовност за обучение и придобиване на нови компетенции, необходими за променящите се условия на труд.

Работникът в керамичното производство изпълнява следните задачи:

- * участва в подготовката на суровините и материалите за технологичния процес и тяхното транспортиране до производствени цехове, площадки или работни помещения;

- * поддържа в изправност техническите средства, с които работи, при подготовка и транспорт на суровини и материали;

- * участва в подготовката на керамични маси за различни изделия в зависимост от тяхното предназначение;

- * участва в подготовката на изделията за сушене и изпичане;

- * обслужва технологичното оборудване за сушене, изпичане и глазиране;

- * поддържа чистота на работното място - цех, площадка, складови помещения;

- * осъществява своята трудова дейност при спазване на изискванията за опазване на околната среда.

Умението за работа в екип е важно изискване към работника в керамичното производство, тъй като работната среда е свързана с рискови фактори - високи температури, непрекъснатост на технологичния процес, токсични вещества, високо налягане и др. При изпълнение на своите задължения той трябва да използва защитно облекло и екипировка, като безопасни обувки, ръкавици, каска, защитни очила, шлемофони, шумозаглушители и др. По време на работа работникът поема отговорност за своето здраве и здравето и безопасността на своите колеги.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение.

Придобилият първа степен на професионална квалификация по професията "Работник в керамичното производство" може да продължи обучението си за придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията "Оператор в силикатните производства", специалност "Технология на керамичното производство", или на трета степен по професията "Технолог в силикатните производства", специалност "Технология на керамичното производство", ако отговаря на изискванията за входящо минимално образователно равнище.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) в Република България, утвърдена със Заповед № 742 от 27.12.2005 г.; Заповед № 416 от 08.06.2006 г.; Заповед № 884 от 07.11.2006 г.; Заповед № 969 от 28.12.2007 г.; Заповед № 01/1114 от 30.12.2008 г. на министъра на труда и социалната политика - лицата, придобили първа степен на професионална квалификация по професията "Работник в керамичното производство", могат да заемат длъжностите 9322-0003 Етикетировач (ръчно), 9322-0004 Зареждач в промишлено производство (ръчно), 9322-0005 Зареждач с материали и полуфабрикати, 9322-0009 Манипулант в промишлеността, 9322-0014 Обслужващ работник в промишлено производство, 9322-0015 Общ работник в промишлеността, 9322-0016 Опаковач, 9322-0017 Пакетировач, 9322-0031 Разпределител на материали и полуфабрикати, 7321 Производители на грънчарски, порцеланови, керамични изделия и абразивни колела, 8131 Оператори в стъklarското и керамичното производство и сродни на тях, 8139 Оператори в стъklarското и керамичното производство, неклассифицирани другаде, както и други длъжности, включени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления.

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- * спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- * опазва околната среда в процеса на трудовата дейност;
- * прилага знания и компетенции, които са необходими за упражняване на професията;
- * работи успешно в екип и комуникира с колегите си;
- * разбира своята роля в дейността на фирмата/предприятието;
- * познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- * формира личностни качества, необходими за упражняване на професията;
- * проявява чувство на отговорност при изпълнение на възложените му задачи.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Химични продукти и технологии".

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

* изпълнява своите трудови задачи в съответствие с изискванията на ЗБУТ в сектора на химичните производства;

- * прави обща характеристика на основните видове химични производства;
- * обслужва съоръженията и технологичните обекти;
- * изпълнява операции при изработване на опаковки за готова продукция;
- * изпълнява товаро-разтоварни операции при транспортни и складови дейности;
- * извършва ръчно или полумеханизирано почистване на машини и съоръжения;
- * извършва разделно събиране и сортиране на отпадъчни материали от производствените процеси.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията "Работник в керамичното производство" задължителна професионална подготовка.

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- * разпознава основните суровини и енергийни източници за керамичното производство;

- * спазва изискванията за съхранение, транспорт и подготовка на суровините и материалите за въвеждане в технологичния процес;
- * познава видовете изходни суровини и материали за производство на керамични изделия;
- * подготвя, претегля, дозира и смесва суровини или съставки в правилната последователност;
- * захранва инсталациите със суровини и обработващи агенти;
- * работи с машините за подготовка и обработка на съставки или крайни продукти;
- * взема участие в ремонт на машини и съоръжения;
- * почиства, поддържа и подготвя оборудването за експлоатация;
- * участва в производствения процес, спазвайки инструкциите за безопасност и качество на крайния продукт.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
1	2
Общи за професията "Работник в керамичното производство"	
1. Спазва правилата за безопасна работа в керамичното производство и изискванията за опазване на околната среда.	1.1. Спазва изискванията за безопасна работа с машините и съоръженията. 1.2. Предприема адекватни мерки при възникване на аварии и опасни ситуации. 1.3. Описва правилата за съхранение, транспорт и използване на суровини, полуготови материали и крайни продукти в керамичното производство. 1.4. Използва правилно личната предпазна екипировка. 1.5. Работи в съответствие с изискванията за опазване на околната среда от замърсявания. 1.6. Оказва долекарска помощ на пострадал в критична ситуация. 1.7. При възникване на опасност от контакт с агресивни вещества използва лични предпазни средства. 1.8. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа.
2. Разбира договорните отношения между работодател и работник.	2.1. Познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда. 2.2. Описва задълженията си според длъжностната характеристика за съответното работно място. 2.3. Спазва правилника за вътрешния ред във фирмата (предприятието). 2.4. Познава организацията на предприятието и правомощията на длъжностните лица.
Специфични за специалност 5240801 "Керамично производство"	
3. Характеризира основните суровини и материали за производство на	3.1. Разпознава основни и спомагателни материали в керамичното производство. 3.2. Прави кратка характеристика на

<p>керамични изделия.</p>	<p>свойствата на пластичните материали. 3.3. Прави кратка характеристика на свойствата на непластичните материали. 3.4. Характеризира спомагателните материали в керамичното производство, получаването на формовъчен гипс и неговите свойства. 3.5. Описва и спазва изискванията за съхраняване на суровите материали.</p>
<p>4. Участва в подготовката и осъществяването на технологичния процес за производство на керамични изделия.</p>	<p>4.1. Извършва механична подготовка на пластичните материали - промиване, сушене, раздробяване, смилане, обезжелезяване, пресяване. 4.2. Извършва механична подготовка на непластичните материали - натрошаване, раздробяване, смилане, пресяване. 4.3. Прави разлика между производство на грубокерамични и финокерамични изделия.</p>
	<p>4.4. Описва основните етапи в производството на грубокерамични изделия - керамични изделия за външна облицовка, керамични подови плочки, гърнчарски изделия, огнеупорни изделия. 4.5. Описва основните етапи в производството на финокерамични изделия - изделия от порцелан, полупорцелан, порцелин, фина (бяла) каменина, фаянс. 4.6. Обслужва машините и съоръженията, използвани в технологичния процес.</p>
<p>5. Спазва технологичната последователност при изпълнение на трудовите дейности</p>	<p>5.1. Разграничава и спазва технологичната последователност на операциите, които извършва. 5.2. Приготвя, претегля и смесва суровини, съставки или обработващи агенти и ги добавя в реакторите в правилна последователност. 5.3. Приключва работния ден в съответствие с изискванията за безопасност. 5.4. Поддържа ред и чистота на работното си място</p>
<p>6. Извършва операции по поддържането и почистването на съоръженията в керамичното производство</p>	<p>6.1. Прави кратка характеристика на видовете сушилни в керамичното производство и начините за тяхното почистване. 6.2. Описва различните видове пещи (периодични, непрекъснати или тунелни пещи) и начините за тяхното почистване. 6.3. Свързва всяка пещ с вида на произвежданите керамични изделия. 6.4. Използва подходящи инструменти за поддържане работата на машините</p>

	и съоръженията. 6.5. Извършва почистване на производствените машини и съоръжения. 6.6. Участва в изпълнението на ремонтни дейности под ръководството на оператора или технолога. 6.7. Спазва правилата за опазване на околната среда при дейностите, свързани с поддържането и почистването на производствените машини и съоръжения.
7. Извършва товаро-разтоварни работи на суровини, полуготови и крайни продукти.	7.1. Описва видовете транспорт и тяхното предназначение, транспортните съоръжения и средствата за товаро-разтоварни работи. 7.2. Използва правилно транспортните средства и съоръжения за товаро-разтоварни работи на суровини, полуготови и крайни продукти. 7.3. Спазва правилата за безопасност при работа с транспортните средства и съоръжения при ръчна работа с товари. 7.4. Извършва ръчно или полумеханизирано опаковане на готова продукция.
8. Извършва разделно събиране и сортиране на отпадъчни материали от керамичното производство.	8.1. Спазва организацията и методите за екологично третиране на отпадъците от керамичното производство. 8.2. Извършва правилно сортиране, събиране и транспортиране на отпадъчни материали. 8.3. Почиства работната площадка след приключване на работния ден.

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет.

В учебен кабинет се провежда обучението по теория на професията и специалността. Кабинетът се оборудва със съответните дидактически средства, материали, осигуряващи условия за провеждане на учебния процес и за самостоятелна учебна дейност на всеки обучаван.

5.1.1. Основно оборудване и обзавеждане:

Работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, компютърна техника, дъска за писане, други средства за обучение и дидактическа техника.

5.1.2. Учебни помагала: демонстрационни макети и модели, реални образци, онагледяващи табла, софтуерни продукти, свързани с техниката и технологията на професията и специалността, учебни видеофилми и др.

5.2. Учебни лаборатории.

Предназначението на учебните лаборатории е провеждане на обучение по учебна практика за формиране на професионални компетенции, необходими за успешно упражняване на професията. Планирането, разположението и оборудването на учебните лаборатории са съобразени със спецификата на учебната работа, с целите и задачите на обучението по професията, със санитарно-хигиенните изисквания и изискванията за здравословни и безопасни

условия на труд (ЗБУТ).

Обзавеждането на лабораториите включва: работни места за обучаваните и за обучаващия - с водна и електрическа инсталация и инсталация за обратните води. Целесъобразно е работните места да бъдат разположени успоредно или шахматно на общ плот в единия край на помещението, облицовани с подходящ материал. Под плота се монтират шкафове за съхранение на приборите и съдовете, необходими за лабораторни упражнения. Върху плота на стелажи се подреждат необходимата стъклария и реактиви.

В лабораториите, в които се провежда обучение по предмети от отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка, следва да се осигурят технически и инсталационни съоръжения с общо предназначение: автоматично включване и изключване на осветлението, на завесите, на екрана, на вентилационната и електрическата инсталация. В лабораториите трябва да има аптечка, средства за гасене на пожари, лични предпазни средства, вентилационни устройства.

За осигуряване на дидактическите изисквания за обучение към лабораториите трябва да има помещения за материали, апаратура, подготовка на упражненията и склад за съхранение на реактивите. Складът се поддържа в готовност да обезпечи всички лабораторни упражнения с необходимите реактиви и стъклария. Реактивите се съхраняват в заключени шкафове и са под контрола на учителя, отговарящ за лабораторията.

5.3. Учебна работилница.

В учебни работилници се провежда обучението по практика на професията. Учебните работилници се оборудват с машини и съоръжения, използвани в керамичното производство, както и със съответни помагала. Учебните работилници трябва да осигуряват работни места за всички обучавани, както и едно работно място за обучаващия.

За правилното и безопасно протичане на учебно-производствения процес са необходими: индивидуално работно място, инструменти, съоръжения и технологично оборудване за обработка на суровини и материали за керамичното производство; техническа документация (инструкционни карти и др.). Към работилницата трябва да има битови помещения - съблекални, санитарен възел, складови помещения.

6. Изисквания към обучаващите

Професионалната подготовка по професията "Работник в керамичното производство" се извършва от лица с образователно-квалификационна степен "магистър", "бакалавър" по специалности от професионално направление "Химически науки" от област на висше образование "Природни науки, информатика и математика" и от професионално направление "Химични технологии" от област на висше образование "Технически науки" от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.) и съответстващи на учебните предмети (модули) от професионалната подготовка.

С цел максимално използване на информационните технологии в учебния процес желателно е обучаващите да притежават знания и умения за работа с компютър.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на знанията им в областта на силикатните технологии, опазване на околната среда, формиране на ключови компетенции и личностни качества, необходими за успешно упражняване на професията, професионално консултиране, ориентиране и насочване на учащите - младежи и възрастни, относно възможностите за продължаващо професионално обучение и кариерно развитие в избраната професионална област.